ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
ЧЕРЕМШАНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул. Советская, д.32, село Черемшан, 423100

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЧИРМЕШӘН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
Совет урамы, 32е йорт, Чирмешән авылы, 423100

тел.+7(84396) 4-35-09; +7(84396) 4-35-10, email: Ispolkom.Cheremshan@tatar.ru; http://cheremshan.tatarstan.ru

ПОСТАНОВЛЕНИЕ **КАРАР**

10.10.2023 **Чирмешән авылы** **№** 272

Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы территориясендә җылылык белән тәэмин итү системасы белән идарә итү тәртибен раслау турында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге № 131-ФЗ Федераль законга, «Җылылык белән тәэмин итү турында» 2010 елның 27 июлендәге № 190-ФЗ Федераль законга ярашлы рәвештә, Россия Федерациясе Энергетика министрлыгының «Җылылык чорына әзерлекне бәяләү кагыйдәләрен раслау турында» 2013 елның 12 мартындагы № 103 боерыгын үтәү йөзеннән, Чирмешән муниципаль районы Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ:**

1. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы территориясендә җылылык белән тәэмин итү системасы белән идарә итүнең тәртибен расларга (кушымта итеп бирелә).

2. Әгәр бер җылылык белән тәэмин итү системасында үз эшчәнлекләрен алып бара торган җылылык белән тәэмин итү оешмалары һәм җылылык челтәре оешмалары Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган җылылык белән тәэмин итүне оештыру кагыйдәләренә ярашлы рәвештә җылылык белән тәэмин итү системасы белән идарә итү турында үзара килешү төземәгән булса, әлеге тәртип кулланыла дип билгеләргә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат - телекоммуникация челтәрендә бастырып чыгарырга.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Чирмешән муниципаль районы башкарма комитеты җитәкчесенең беренче урынбасары М.Г. Вилдановка йөкләргә.

Башкарма комитет
җитәкчесе И.М. Җамалетдинов

Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районының
2023 елның 10 октябрендәге
№ 272 карарына кушымта

Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы территориясендә җылылык белән тәэмин итү системасы белән идарә итү тәртибе

1. Кереш нигезләмәләр

1.1. Муниципаль берәмлек территориясендә җылылык белән тәэмин итү системасы белән идарә итүнең әлеге тәртибе (алга таба – тәртип) «Җылылык белән тәэмин итү турында» 2010 елның 27 июлендәге № 190 - ФЗ Федераль закон нигезендә, Россия Федерациясе Энергетика министрлыгының 2013 елның 12 мартындагы № 103 боерыгы белән расланган җылылык чорына әзерлекне бәяләү кагыйдәләре нигезендә эшләнгән.

1.2. Җылылык белән тәэмин итүнең бер системасында үз эшчәнлекләрен алып баручы җылылык белән тәэмин итүче оешмалар (алга таба - ТО) һәм җылылык челтәре оешмалары (алга таба – ТСО) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган җылылык белән тәэмин итүне оештыру кагыйдәләренә ярашлы рәвештә җылылык белән тәэмин итү системасын идарә итү турында килешү төземәгән очракта әлеге тәртип кулланыла дип билгеләргә.

2. Бу тәртиптә кулланыла торган төп төшенчәләр

Җылылык белән тәэмин итүче оешма - кулланучыларга һәм (яки) җылылык белән тәэмин итүче оешмаларга җитештерелгән яки сатып алынган җылылык энергиясен (көчен), җылылык ташучыны сатуны гамәлгә ашыручы һәм җылылык энергиясе кулланучыларны җылылык белән тәэмин итү башкарылып торган җылылык белән тәэмин итү системасында милек хокукында яки башка законлы нигездә җылылык энергиясе чыганакларына һәм (яки) җылылык челтәрләренә ия булган оешма (бу нигезләмә шәхси эшмәкәрләр катнашындагы охшаш мөнәсәбәтләрне көйләүгә кулланыла);

Җылылык челтәре оешмасы - җылылык энергиясен тапшыру буенча хезмәтләр күрсәтүче оешма (бу нигезләмә шәхси эшмәкәрләр катнашында охшаш мөнәсәбәтләрне көйләүгә кулланыла);

3. Якларның бурычлары һәм хокуклары

3.1. Җылылык челтәре оешмалары бурычлары:
- җылылык челтәрләрен, җылылык пунктларын һәм башка корылмаларны эшкә яраклы, техник яктан төзек хәлдә тоту;
- турыдан-туры максаты буенча җылылык челтәрләрен куллану;

- җылылык энергиясе һәм җылылык ташучыларның саны һәм сыйфаты буенча җылылык белән тәэмин итү режимнарын үтәү, җылылык белән тәэмин итү килешүенә ярашлы рәвештә җылылык ташучыларның параметрларын эксплуатация җаваплылыгы чигендә тоту;
- квалификация таләпләрен канәгатьләндерүче персонал булу, хезмәткәрләрне вакытында әзерләүне һәм белемнәрен тикшерүне үткәрергә;
- сәнәгать куркынычсызлыгы, хезмәтне саклау һәм сәнәгать санитариясе, янгын һәм экологик куркынычсызлык кагыйдәләре таләпләрен үтәү;
- оператив-диспетчерлык дисциплинасын үтәү;
- җылылык энергиясен һәм җылылык ташучыларны тапшыруның һәм бүлүнең максималь экономиялелеген һәм ышанычлылыгын тәэмин итү, экономиялелекне, ышанычлылыкны, куркынычсызлыкны арттыру, энергия объектларының экологик хәлен яхшырту максатларында фәнни-техник прогресс казанышларын куллану;
- аның карамагындагы җылылык белән тәэмин итү челтәр объектларында техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт үткәрү;
- җиһазларның, биналарның һәм корылмаларның торышын системалы контрольдә тотуны (тикшерү, техник тикшерү) оештыру, аларның техник торышы һәм куркынычсыз эксплуатациясе өчен җаваплы затларны билгеләү);
- коммуналь җылылык белән тәэмин итү системаларының җылылык челтәрләрен техник эксплуатацияләү буенча типовой инструкциянең 2 нче кушымтасында күрсәтелгән документацияне алып бару (РФ Дәүләт төзелешенең 2000 елның 13 декабрендәге № 285 боерыгы белән расланган);
- энергия һәм энергия чыганакларын куллануны контрольдә тоту.

3.2. Җылылык белән тәэмин итүче оешмалар бурычлары:
- гидравлик һәм җылылык режимын билгеләү, шул исәптән тапшыру һәм кире үткәргечләрдәге басым, тышкы һава температурасына бәйле рәвештә тапшыру торбасындагы челтәр суының температурасы; тапшыру һәм кире үткәргечләр буенча челтәр суының көтелгән чыгымнары, насос станцияләренең гидравлик режимы;
- аның карамагындагы җылылык белән тәэмин итү объектларында техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт үткәрү.

3.3. Якларның уртак бурычлары:
- коммуналь җылылык белән тәэмин итү системасын перспективалы үстерү белән бәйле гидравлик һәм җылылык режимнарын һәм чараларын эшләү;
- җылылык белән тәэмин итү системасында мөмкин булган авария хәленнән чыгу буенча чаралар эшләү;
- челтәр суының, электр энергиясенең чагыштырма чыгымнары һәм җылылык энергиясе һәм җылылык ташучыларның югалтулары буенча җылылык челтәренең норматив күрсәткечләрен эшләү;
- җылылык белән тәэмин итү объектларына техник хезмәт күрсәтүне һәм ремонтны оештыру;
- тәүлек әйләнәсе җиһазларны оператив идарә итүне тәэмин итү;
- куркынычсызлык техникасы һәм янгын куркынычсызлыгы нормаларын үтәүне тәэмин итү;

- килешү буенча техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт эшләрен башкаручы оешмаларның лицензияләре күчермәләре булырга тиеш;
- җылылык-энергетика хуҗалыгында эш алып бару тәртибен билгеләүче хокукый актлар һәм норматив-техник документлар (кагыйдәләр, нигезләмәләр һәм инструкцияләр) булырга тиеш. Бергәләп алып бару мәсьәләләре буенча яклар журнал алып баралар;
- техник исәпләү һәм контроль системаларының булуын һәм эшләвен тәэмин итү;
- дәүләт күзәтчелеге органнары күрсәтмәләрен үтәү;
- билгеләнгән срокларда җылылык белән тәэмин итү объектларын һәм җылылык челтәрләрен техник тикшерүне тәэмин итү;
- энергия объектларын чит кешеләрнең үтеп керүеннән һәм рөхсәтсез гамәлләреннән саклауны тәэмин итү;
- тиешле органнарга энергия объектларында булган аварияләр яки технологик бозулар турында хәбәр итәргә;
- аварияләр һәм башка хокук бозулар нәтиҗәләрен локальләштерү һәм бетерү буенча чаралар күрергә; аварияләр сәбәпләрен тикшерүдә катнашырга, аларны бетерү, профилактикалау һәм исәпкә алу буенча чаралар күрергә.

3.4. Һәрбер якның әлеге Килешү буенча барлык йөкләмәләрне үтәү барышы турында мәгълүматны икенче яктан вакытында һәм оператив рәвештә алырга һәм аларның үтәлешен контрольдә тотарга хокукы бар.

4. Диспетчерлык хезмәтләренең үзара эшчәнлеге.

4.1. Һәр якның үз диспетчерлык хезмәте бар, аның турында нигезләмә җирле шартларны исәпкә алып эшләнә һәм Як җитәкчесе тарафыннан раслана.
4.2. Якларның диспетчерлык хезмәтләренең үзара эшчәнлеге тәртибе:
4.2.1. Җылылык белән тәэмин итүче оешмаларның өлкән диспетчеры көндез диспетчерлык пунктында булырга тиеш; авария хәлендә ул теләсә кайсы вакытта чакырылырга мөмкин.
4.2.2. Оператив, оператив-ремонт персоналы һәм оператив җитәкчеләр керә торган оператив-диспетчерлык персоналы, югары оператив персоналның җитештерү һәм вазифа инструкцияләренә һәм оператив боерыкларына ярашлы рәвештә җиһазларның куркынычсыз, ышанычлы һәм экономияле эш режимын алып барырга тиеш.
4.2.3. Җылылык белән тәэмин итүче оешманың өлкән диспетчеры кыска вакытка (3 сәгатьтән артык түгел) җылылык челтәре графигын үзгәртергә хокуклы. Челтәр суының температурасын расланган график белән чагыштырганда 10 градуска кадәр төшерергә рөхсәт ителә. Кулланучылар арасында технологик йөкләнешле сәнәгать предприятиеләре яки теплица хуҗалыклары булганда температураның түбәнәйүе алар белән килештерелергә тиеш.
4.2.4. Җылылык челтәрләре һәм җылылык пунктлары җиһазларын һәм үткәргечләрен ремонтлауга чыгару теләсә кайсы якның диспетчерлык хезмәтенә бирелә торган планлы яки ашыгыч заявка белән рәсмиләштерелергә тиеш. Мондый гариза нигезендә Яклар ремонт үткәрү тәртибе һәм вакыты турында уртак карар кабул итәләр.

Энергоблоклар, җылылык челтәрләре, насос станцияләре һәм җылылык пунктлары җиһазларының бер элементы да җылылык белән тәэмин итүче оешманың өлкән диспетчеры рөхсәтеннән башка чыгарылырга тиеш түгел, кешеләрнең иминлегенә һәм җиһазларның саклануына ачык куркыныч тудырган очраклардан тыш.
4.2.5. Кичекмәстән сүндерергә кирәк булганда, җиһазны сүндерелә торган җиһазлар урнаштырылган энергия объектының оператив персоналы җитештерү инструкцияләре таләпләренә ярашлы рәвештә, җылылык белән тәэмин итүче оешма хезмәтнең өлкән диспетчерына мөмкин булса алдан яки аннан соң хәбәр итү белән сүндерергә тиеш.
Җиһазлар туктаганнан соң, сәбәпләр һәм ремонтның якынча вакыты күрсәтелгән ашыгыч заявка рәсмиләштерелә.
4.2.6. Җиһазларны сүндерергә яки кабызырга рөхсәтне җылылык белән тәэмин итүче оешма диспетчеры башкаручыларга эш башкару көне алдыннан 15 сәгатькә кадәр хәбәр итәргә тиеш.
Җиһазларны эштән һәм резервтан чыгару һәм күчереп җибәрү өчен гаризаларны диспетчер журналга кертергә тиеш.
4.2.7. Рөхсәт ителгән гаризага карамастан, җиһазларны эштән һәм резервтан чыгару, шулай ук барлык төр сынаулар җылылык челтәре оешмаларының дежур диспетчеры боерыгыннан соң үткәрелергә тиеш.
4.2.8. Җылылык куллану системаларындагы җитешсезлекләрне ремонтлау, сынау һәм бетерү өчен җылылык пунктларын сүндерү, шулай ук җылылык пунктларын кабызу җылылык белән тәэмин итүче оешма диспетчеры рөхсәте белән башкарылырга тиеш.
4.2.9. Эш режимы бозылганда, җиһазлар зыян күргәндә, шулай ук янгын чыкканда җылылык белән тәэмин итүче оешма һәм җылылык челтәре оешмалары оператив-диспетчерлык персоналы шунда ук нормаль эш режимын торгызу яки авария хәлен бетерү һәм авария үсешен булдырмау өчен чаралар күрергә, шулай ук булган хәл турында расланган исемлек буенча тиешле җитәкче административ-техник персоналга хәбәр итәргә тиеш.
4.2.10. Боерыкларны бирү тәртибе.
Югарырак торган оператив-диспетчерлык персоналының оператив боерыгы ачык һәм кыска булырга тиеш. Боерыкны тыңлап, буйсынучы оператив-диспетчерлык персоналы боерыкның текстын сүзен–сүзгә кабатларга һәм боерыкның дөрес аңлашылуын расларга тиеш.
Оператив сөйләшүләр вакытында энергия җиһазлары, саклау җайланмалары һәм автоматика тулысынча билгеләнгән атамаларга ярашлы аталырга тиеш. Техник терминологиядән һәм диспетчерлык атамаларыннан читкә китүләр рөхсәт ителми.
Югарырак торган оператив-диспетчерлык персоналының боерыклары шунда ук һәм төгәл үтәлергә тиеш.
Оператив-диспетчерлык персоналы, боерык һәм рөхсәт биреп яки алып, аларны оператив журналга яздырырга тиеш. Телефон сөйләшүләренең аудиоязмасы булганда оператив журналга язу күләме оешманың административ-техник җитәкчелеге тарафыннан билгеләнә.
Әгәр югарырак торган оператив-диспетчерлык персоналының боерыгы буйсынучы оператив-диспетчерлык персоналына хаталы булып күренсә, ул бу хакта боерык биргән кешегә шунда ук хәбәр итәргә тиеш. Боерыкны раслаганда

оператив-диспетчерлык персоналы аны үтәргә һәм үзенең югары җитәкчелегенә хәбәр итәргә тиеш.
4.2.11. Югары оператив-диспетчерлык персоналының оператив идарәсендә яки оператив карамагында булган җиһазлар, кешеләр һәм җиһазлар өчен ачык куркыныч булган очраклардан тыш, югары оператив-диспетчерлык персоналының рөхсәтеннән башка эшкә кертелергә яки эштән чыгарылырга тиеш түгел.
4.2.12. Оператив - диспетчерлык персоналы, югарырак торган оператив-диспетчерлык персоналы компетенциясенә кергән мәсьәләләр буенча җитәкче административ-техник персоналның боерыгын алгач, аны югарырак торган оператив-диспетчерлык персоналы ризалыгы белән генә үтәргә тиеш.
4.2.13. Оператив-диспетчерлык персоналы арасыннан бер кешене смена башланганчы икенчесе белән алыштыру, кирәк булганда, графикны раслаган тиешле административ-техник персонал рөхсәте һәм югарырак торган оператив-диспетчерлык персоналына хәбәр итү белән рөхсәт ителә.
Диспетчерлык хезмәте персоналының ике смена дәвамында бер-бер артлы эшләве рөхсәт ителми.
4.2.14. Оператив-диспетчерлык персоналы арасыннан һәр хезмәткәр эш сменасы башланганчы аны элеккеге хезмәткәрдән кабул итәргә, ә эш тәмамланганнан соң сменаны график буенча киләсе хезмәткәргә тапшырырга тиеш.
Сменаны тапшырмыйча дежурлыктан китү рөхсәт ителми.
4.2.15. Оператив һәм административ-техник җитәкчеләр үз бурычларын үтәмәгән оператив-диспетчерлык персоналын эш урыныннан алырга һәм сменада бурычларны тиешле алмаштыру яки яңадан бүлүне башкарырга хокуклы. Шул ук вакытта оператив журналга язма ясала яки язма боерык чыгарыла һәм барлык оператив-диспетчерлык персоналына хәбәр ителә.
4.2.16. Оператив-диспетчерлык персоналы югарырак торган оператив-диспетчерлык персоналы рөхсәте белән кыска вакытлыча ремонт эшләренә һәм сынауларга җәлеп ителә ала, бу вакытта оператив журналга язылып, эш урынында бурычларын үтәүдән азат ителә. Бу очракта Куркынычсызлык техникасы кагыйдәләре таләпләре үтәлергә тиеш.
4.2.17. Инструкцияләр белән каралмаган очракларда, шулай ук ике яки аннан да күбрәк янәшәдәге бүлекчәләр яки энергия объектлары катнашында алмаштыру программа буенча башкарылырга тиеш. Инструкцияләрдә тасвирланган катлаулы переключениеләр дә программа буенча башкарылырга тиеш.
Күчерү катлаулылыгы дәрәҗәсе һәм аларны үтәү өчен программа төзү кирәклеге оешманың техник җитәкчесе тарафыннан эш шартларының үзенчәлегенә бәйле рәвештә билгеләнә.
4.2.18. Һәр як үзенең техник җитәкчесе тарафыннан расланган катлаулы үзгәрешләр исемлеген эшли. Исемлектә якларның диспетчерлык хезмәтләренең үзара эш итү тәртибе күрсәтелә. Исемлек җиһазларны кертүне, реконструкцияләүне һәм демонтажлауны, технологик схемаларны, саклану схемаларын һәм автоматиканы үзгәртүне исәпкә алып төзәтелергә тиеш. Исемлек 3 елга 1 тапкыр яңадан каралырга тиеш. Исемлекләрнең күчермәләре авария-диспетчерлык хезмәтендә һәм районнарның, участокларның һәм хезмәтләрнең оператив персоналының эш урыннарында булырга тиеш.

Якларның техник җитәкчеләре программалар буенча үткәрелә торган күчерешләрнең үтәлешен контрольдә тотарга хокуклы административ-техник персоналдан булган затлар исемлеген раслый. Исемлекнең күчермәләре авария-диспетчерлык хезмәтендә һәм районнарның, участокларның һәм хезмәтләрнең оператив персоналының эш урыннарында булырга тиеш.

5. Җылылык челтәрләрен эшләтеп җибәрү, көйләү. Җылылык белән тәэмин итү системасының эшен көйләү. Аварияне бетерү. Төзәтү.

5.1. Җылылык челтәрен су белән тутыру һәм циркуляция режимын билгеләү тышкы һаваның плюс температурасында җылыту чоры башланганчы яклар тарафыннан бергәләп башкарылырга тиеш.

5.2. Җылылык челтәренең магистраль торба үткәргечләрен су белән тутыру түбәндәге тәртиптә башкарылырга тиеш:

а) торба үткәргечләрен тутырыла торган өлешендә барлык дренаж җайланмаларын һәм кертү һәм кире үткәргечләр арасындагы тоташтырулардагы йозакларны ябарга, барлык тармакларны һәм абонент кертүләрен сүндерергә, челтәрнең тутырыла торган өлешендәге барлык һавачыларны (воздушники) һәм секцияләүче йозакларны ачарга, баш өлешләреннән тыш;

б) тутырыла торган участокның кире торбасында баш йозак байпасын ачарга, ә аннары өлешчә йозакның үзен дә ачарга һәм торба үткәргечне тутырырга.

Тулыландыру вакытында йозакларның ачылу дәрәҗәсе җылылык челтәре оешмалары диспетчеры күрсәтмәсе буенча һәм рөхсәте белән генә билгеләнә һәм үзгәртелә;

в) челтәр тулгач һәм һаваны кысрыклау тукталгач һавачыларны (воздушники) ябарга;

г) кире торба үткәргечне тутыру тәмамланганнан соң, тапшыручылар һәм кире торбаүткәргечләр арасында кырый перемычкасын ачарга һәм, киресенчә булган кебек үк, шул ук тәртиптә тапшыручы торбаүткәргечне су белән тутыра башларга;

д) барлык һава краннарыннан һава чыгу тукталгач һәм һавачыларны (воздушники) күзәтүчеләр аларны ябу турында старт бригадасы җитәкчесенә хәбәр иткәч, торба үткәргеч тулылануы тәмамланган дип санала. Тутыру тәмамлануы җылылык челтәре коллекторында басымның статик басымга кадәр яки туклану торбасындагы басымга кадәр артуы белән характерлана. Тутыру тәмамлангач кире торбадагы баш йозакны тулысынча ачарга;

е) торба үткәргечләр тутырылганнан соң, һаваны тулысынча бетерү өчен, 2 - 3 сәгать эчендә берничә тапкыр һава кранын ачу кирәк. Туклану насослары тутырылган челтәрнең статик басымын саклау өчен эшләргә тиеш.

5.3. Бүлү челтәрләрен тутыруны магистраль торба үткәргечләрне су белән тутырганнан соң, ә кулланучыларга тармакларны бүлү челтәрләрен тутырганнан соң башкарырга кирәк.

Бүлү челтәрләрен һәм тармакларын тутыру төп магистраль торба үткәргечләре кебек үк башкарыла.

5.4. Насос (су белән тәэмин итүче яисә чиктәш) станцияләре булган җылылык челтәрләрен тутыруны әйләнмәле торба үткәргечләр аша башкарырга кирәк.

5.5. Торба үткәргечләргә урнаштырылган көйләүче клапаннар тутыру чорына кул белән ачылырга һәм үлчәү-идарә итү җайланмаларыннан өзелергә тиеш.
5.6. Магистраль торба үткәргечләрдә циркуляция режимын ачык секцияләү йозаклары һәм сүндерелгән тармаклар һәм җылылык куллану системалары булганда соңгы тоташтырулар аша билгеләргә кирәк.
5.7. Магистральдә циркуляция режимын билгеләү түбәндәге тәртиптә башкарылырга тиеш:
а) челтәр су җылыткычларында челтәр суы керү һәм чыгу йозакларын ачу; су җылыткычларының әйләнмә линиясе булганда, бу линиядә йозакларны ачу (бу очракта су җылыткычларда йозаклар ябык кала);
б) челтәр насосларының суырткыч патрубкаларындагы йозакларны ачу, шул ук вакытта нагнетацион патрубкалардагы йозаклар ябык кала;
в) бер челтәр насосын кабызырга;
г) башта челтәр насосының нагнетацион патрубкасындагы йозак байпасын, аннары йозакны җайлы итеп ачарга һәм циркуляцияне билгеләргә;
д) челтәр су җылыткычларына пар кертүне кабызыгыз һәм челтәр суын 30 градустан артык булмаган тизлектә җылыта башлагыз;
е) туклану регуляторы циркуляция режимын билгеләгәннән соң, җылылык энергиясе чыганагының кире коллекторында эш режимында пьезометрик график буенча исәпләнгән басымны билгеләргә.
5.8. Су җылыту җайланмасы эшләгәндә эшли торган магистральдә циркуляция режимын кире (беренче чиратта) һәм тапшыручы торба үткәргечләрдә баш йозакларны чиратлап һәм акрын ачу белән билгеләргә кирәк. Шул ук вакытта җылылык чыганагының тапшыру һәм кире коллекторларында һәм кабызыла торган магистральнең кире үткәргечендә урнаштырылган манометрлар буенча йозакка кадәр (су юлы буенча) күзәтергә кирәк, кире һәм тапшыру коллекторларында басым тирбәлешләре техник эксплуатация кагыйдәләре белән билгеләгән нормалардан артмасын, ә эшли торган магистральнең кире үткәргечендә басым мәгънәсе исәпләнгәннән артмасын.
5.9. Басым регуляторлары булган торбаларда циркуляция режимы урнаштырылганнан соң, аларны челтәрдә бирелгән басымны тәэмин итү өчен көйләргә кирәк.
5.10. Төп магистральдән тармакларда циркуляция режимын бу тармаклардагы соңгы кысалар аша башта кире, ә аннары тапшыручы торба үткәргечләрдә тармакларның баш йозакларын чиратлап һәм акрын ачу белән билгеләргә кирәк.
5.11. Элеваторлар белән җиһазландырылган җылылык куллану системаларына тармакларда циркуляция режимын билгеләү кулланучылар катнашында һәм килешү буенча элеваторның катнаштыру линиясе аша башкарылырга тиеш.
Шул ук вакытта җылыту системалары элеватордан соң һәм вентиляция һәм кайнар су белән тәэмин итү системаларына тармакланганнан соң йозаклар белән тыгыз сүндерелергә тиеш.
Элеваторларсыз яки насослар белән тоташтырылган җылылык куллану системаларына тармакларда циркуляцияне билгеләү, соңгыларын эшкә кертеп, шушы системалар аша башкарылырга тиеш, бу кулланучылар катнашында һәм килешү буенча башкарылырга тиеш.
Җылылык челтәре үткәргечләрендә циркуляция режимын урнаштырганда эшләтеп җибәрелми торган җылылык куллану системаларының җылылык

пунктларындагы йозаклар тыгыз ябылырга тиеш, ә алардан соң төшү арматурасы бу системаларда су тутырылмасын һәм басым күтәрелмәсен өчен ачык хәлдә булырга тиеш.
5.12. Насос станцияләрендә насосларны эшләтеп җибәргәндә түбәндәгеләр кирәк:
- насосны челтәрдән аерып торучы йозакларны ачу;
- насосның суыртып кертү ягындагы йозакны ачу; аның нагнетацион ягындагы йозак ябык кала;
- насос агрегатының электр двигателен кабызырга;
- насосның нагнетацион патрубкасындагы йозакны әкренләп ачарга, ә йозак янында байпас булганда башта байпасны, ә аннары йозакны (бу очракта амперметр күрсәткечен күзәтергә кирәк) ачарга;
- челтәр тутырылган әйләнмәле торбадагы йозакны ябарга;
- билгеләнгән гидравлик режимга ирешү өчен кирәкле сандагы насосларны чиратлап кабызырга; шул ук вакытта һәр алдагы насосны эшләтеп җибәрү беренче насосны эшләтеп җибәрүгә охшаш рәвештә башкарыла;
- резерв насосын резервны автомат рәвештә кертү позициясенә (АВР) урнаштырырга;
- җылылык челтәре оешмалары баш инженеры тарафыннан расланган урнаштыру картасына ярашлы рәвештә урнаштырылган басым һәм саклау регуляторларын көйләү;
- кулланучыларны кerтkәнче циркуляция режимы урнаштырылганнан соң автомат көйләү һәм саклау чараларын сынауны (кулланып карауны) үткәрергә.
Кире торба үткәргечләрдә насос станцияләрен эшләтеп җибәрү җылылык куллану системаларын кабызганчы, ә тапшыручы торба үткәргечләрдә - җылылык куллану системаларын кертү процессында җылылык йөкләнеше җыелган саен башкарыла.
5.13. Технологик бозуларны бетергәндә якларның диспетчерлык хезмәтләренең төп бурычлары булып тора:
- бозулар үсешен булдырмау, персоналны җәрәхәтләүне һәм технологик бозулар белән зарарланмаган җиһазларга зыян китерүне булдырмау;
- кулланучыларны җылылык белән тәэмин итүне һәм кулланучыларга бирелгән җылылык энергиясенең нормаль параметрларын тиз торгызу;
- авариядән соң җылылык челтәрләренең тулаем һәм аларның өлешләренең иң ышанычлы схемасын һәм эш режимын булдыру;
- сүнгән һәм сүндерелгән җиһазларның торышын ачыклау һәм мөмкин булганда аны эшкә кертү һәм җылылык челтәрләре схемасын торгызу.
5.14. Һәр диспетчерлык пунктында технологик бозуларны кисәтү һәм бетерү буенча җирле инструкция булырга тиеш, ул типовой инструкциягә ярашлы төзелә, һәм җылылык челтәрләрендә һәм җылылык чыганакларында технологик бозуларны бетерү планнары булырга тиеш.
Шәһәрләрнең һәм эре торак пунктларның җылылык челтәрләрендә технологик бозуларны бетерү планнары җирле хакимият белән килештерелергә тиеш.
5.15. Якларның диспетчерлык хезмәтләре технологик бозуларны бетергәндә аларның торак пунктларның башка инженерлык хезмәтләре белән үзара эшчәнлеген билгеләүче документлар белән килештерергә тиеш.
5.16. Җылылык челтәрләрендә технологик бозуларны бетерү белән җитәкчелек итүне җылылык челтәрләре диспетчеры башкарырга тиеш. Аның күрсәтмәләре оешманың барлык җылылык чыганакларының һәм башка мөстәкыйль эшләүче

җылылык чыганакларының дежур һәм оператив-ремонт персоналы өчен мәҗбүри булып тора.
Кирәк булганда, җылылык челтәрләре оешмасының оператив җитәкчеләре яки җитәкчеләре технологик бозуны бетерү белән җитәкчелекне башка кешегә йөкләргә яки җитәкчелекне оператив журналга язып үз өстенә алырга хокуклы. Үзгәртү турында югары һәм буйсынучы оператив персоналга да хәбәр ителә.
5.17. Технологик бозуларны бетерү вакытында сменаны кабул итү һәм тапшыру рөхсәт ителми. Сменага килгән персонал технологик бозуны бетерү белән җитәкчелек итүче кешенең ихтыяры буенча кулланыла. Технологик бозуны бетерү озакка сузылганда, аның характерына бәйле рәвештә, сменаны диспетчерлык хезмәте начальнигы яки оешма җитәкчелеге рөхсәте белән тапшырырга рөхсәт ителә.
Оператив яктан авария хәлендәге торгызу бригадалары (алга таба АВБ) Як (яки эксплуатация районы) диспетчерына, административ яктан - оешманың баш инженерына яки Чирмешән муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесенә буйсынырга тиеш.
5.18. Якларының авария хәлендәге торгызу бригадалары дежурлыгы тәүлек әйләнәсе, алмашлап оештырыла.
5.19. Һәр як технологик бозу яки авария вакытында җирле шартларга карата эш итүнең оператив планы белән инструкцияне раслый, ул магистральләрне, алардан тармакларны һәм абонент челтәрләрен сүндерү тәртибен, магистральләр арасында мөмкин булган авария хәлендәге күчү схемаларын һәм эшендә калган җылылык челтәрләренең авария режимын күздә тота.
5.20. Резервлау схемалары нормаль һәм авария режимында җылылык ташучының бирелгән параметрларын автомат рәвештә саклау чараларын куллануны күздә тотарга тиеш, алар рөхсәт ителгәннән артык басымны арттырудан һәм җылылык куллану челтәрләрен һәм системаларын бушатудан, шулай ук катнаштыру насос станцияләреннән соң катнаш суның челтәргә керүеннән саклауны тәэмин итәргә тиеш.
5.21. Оператив персоналның барлык эш урыннары технологик бозулар вакытында персоналның эш тәртибен билгеләүче технологик бозуларны бетерү буенча инструкцияләр белән тәэмин ителергә тиеш.
5.22. Һәр як объектларны, җиһазларны, торба үткәргечләрне, биналарны һәм корылмаларны планлы ремонтлауны үзе оештыра. Мондый планнар икенче Якка да җиткерелә. Бергәләп эш башкару кирәк булганда, аларның тәртибе килештерелә.
5.23. Төп җиһазларны, торба үткәргечләрне, биналарны һәм корылмаларны ремонтлауның барлык планлы төрләренә перспективалы һәм еллык графиклар төзелергә тиеш. Ярдәмче җиһазларга еллык һәм айлык ремонт графиклары төзелә, аларны якның техник җитәкчесе раслый.
Капиталь һәм агымдагы ремонт графигы ачыкланган кимчелекләрне, зыянны анализлау, вакытлыча тикшерүләр, сынаулар, диагностика һәм еллык пресслаулар нәтиҗәләре нигезендә эшләнә.
5.27. Ремонт эшләре күләме алдан якның ремонт хезмәтләре яки башкаручы оешмалар белән килештерелергә тиеш.

5.28. Җиһазларны, торба үткәргечләрне, биналарны һәм корылмаларны ремонттан кабул итү комиссия тарафыннан башкарылырга тиеш, аның составы Як боерыгы белән раслана. Комиссия составына икенче якның компетентлы вәкиле кертелә.
5.29. Һәр якның планлаштырылган ремонт күләмен вакытында тәэмин итү өчен запас частьләр, материаллар һәм узеллар һәм җиһазлар алмашу фонды булырга тиеш.